

1/2015. BJE. szám

A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa a legfőbb ügyész által indítványozott jogegységi eljárásban Budapesten, a 2015. év május hó 28. napján és a 2015. év szeptember hó 28. napján megtartott ülése alapján, az utóbbi napon meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény 30. §-ának (1) bekezdésében foglalt specialitás szabálya nem akadályozza a magyar bíróságot abban, hogy a büntetőeljárás lefolytatása céljából átadott terhelt marasztalása esetén az átadott személlyel szemben a korábbi jogerős elítéléséhez kapcsolódó, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény szerinti jogkövetkezményeket teljes körűen alkalmazza.

2. Amennyiben a terhelt a Magyarországra történő átadása során a specialitás szabályának alkalmazásáról nem mondott le és az átadása alapját képező bűncselekményt a Magyarországon vele szemben korábban jogerősen kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának próbaideje alatt követte el, a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése nem sérti az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény 30. §-ának (1) bekezdésében foglalt specialitás szabályát, ezért ahhoz a külföldi igazságügyi hatóság hozzájárulása nem szükséges.

3. Amennyiben a terhelt a Magyarországra történő átadása során a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról nem mondott le és az átadó külföldi állam igazságügyi hatóságától az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. számú törvény 30. §-ának (2) bekezdésének g) pontja szerinti hozzájárulás nem került beszerzésre, akkor az átadás előtt elkövetett, az átadás iránti kérelemben nem szereplő ítélettel kiszabott, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése az erre irányuló, a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 572. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti különleges eljárásban sérti a specialitás elvét.

I n d o k o l á s

A.

I.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 33. § (1) bekezdésének c) pontjában biztosított jogkörében, a Bszi. 32. § (1) bekezdése a) pontjának második fordulója alapján a legfőbb ügyész BF.1774/2014. szám alatt - az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében - jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát indítványozta.

A jogegységi indítvány szerint az ítélkezési gyakorlat megosztott abban a kérdésben, hogy amennyiben a terhelt külföldről Magyarországra történő átadása során a specialitás szabályának alkalmazásáról nem mondott le és az átadás alapját képező bűncselekményt korábban Magyarországon vele szemben jogerősen kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának a próbaideje alatt követte el, akkor a korábbi felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (a továbbiakban: EÜtv.) 30. § (1) bekezdése alapján a specialitás hatálya alá esik és ezért a külföldi igazságügyi hatóság hozzájárulása alapján rendelhető el.

Az indítványozó az eltérő álláspontok szemléltetésére a következő bírósági határozatokra hivatkozott:

1.

1.1. Terheltet a Kaposvári Városi Bíróság a 2010. január 21. napján kelt 6.B.607/2008/39. számú ítéletével - amely a Somogy Megyei Bíróság 2.Bf.132/2010/6. számú ítélete folytán 2010. április 13. napján emelkedett jogerőre - a 2007. május 15. és 2008. március között elkövetett csalás bűntette és más bűncselekmények miatt 1 év és 4 hónap - végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy a terhelt pártfogó felügyelet alatt áll.

A Kaposvári Városi Bíróság, 2011. november 2-án kelt 6.Bny.668/2011/2. számú végzésével a terhelt ellen - a fenti jogerős ügydöntő határozattal kiszabott szabadságvesztés próbaidejének tartama alatt, 2010. decemberében és 2011. januárjában elkövetett újabb bűncselekmények (3 rendbeli csalás bűntette valamint sikkasztás bűntette) miatt - európai és nemzetközi elfogatóparancsot bocsátott ki.

A terheltet Németországban elfogták és 2012. december 27. napján a magyar hatóságok részére kiadták. A terhelt nem mondott le a specialitáshoz fűződő jogának gyakorlásáról.

A Kaposvári Városi Bíróság a 2012. december 28-án meghozott 3.Bny.889/2012/2. számú végzésével elrendelte a terhelt előzetes letartóztatását.

1.2. A 3 rendbeli csalás büntette, valamint sikkasztás büntette miatt folyamatban lévő újabb büntetőeljárás alatt a Kaposvári Városi Ügyészség B.4806/2012/1-I. számú indítványa alapján eljáró Kaposvári Járásbíróság a Be. 572. §-a szerinti különleges eljárásban 2013. január 28. napján kelt 6.B.801/2012/4. számú végzésével – amely a Kaposvári Törvényszék 2.Bkf.82/2013/2. számú végzése folytán 2013. március 25. napján emelkedett jogerőre – a pártfogó felügyelet magatartási szabályainak súlyos megszegése miatt elrendelte a terhelttel szemben a Kaposvári Városi Bíróság 6.B.607/2008/39. számú ítéletével kiszabott 1 év és 4 hónap, végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés végrehajtását.

A szabadságvesztést a terhelttel szemben elrendelt előzetes letartóztatás megszakítását követően fogamatba vették.

1.3. Ezt követően a Kaposvári Járásbíróság a 2013. november 27-én kelt 6.B.801/2012/14. számú végzésével elutasította a Kaposvári Járási Ügyészség 2013. november 21. napján kelt B.4806/2012/5. számú indítványát, amelyben a Kaposvári Járásbíróság 6.B.801/2012/4. számú végzésének a hatályon kívül helyezését indítványozta arra hivatkozással, hogy a terhelt az EÜtv. 30. § (2) bekezdésének f) pontjára tekintettel a specialitás szabályainak az alkalmazásához fűződő jogáról nem mondott le, ezért az átadás engedélyezése a más bűncselekmények miatt kiszabott szabadságvesztés végrehajtására – így a Kaposvári Járásbíróság 6.B.801/2014/4. számú végzésével elrendelt és a Kaposvári Városi Bíróság 6.B.607/2008/39. számú ítéletével kiszabott börtönbüntetés végrehajtására – nem terjed ki.

A fellebbezés alapján másodfokon eljáró Kaposvári Törvényszék a 2014. február 19. napján meghozott 2.Bpkf.27/2014/4. számú végzésével a Kaposvári Járásbíróság 6.B.801/2012/14. számú végzését a Kaposvári Járásbíróság – próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelő – 6.B.801/2012/4. számú, valamint a Kaposvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bkf.82/2013/2. számú végzését hatályon kívül helyezte.

Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelésére az EÜtv. 30.§-ának (1) bekezdésében foglalt rendelkezés sérelmével került sor. A terheltet más ügyben kibocsátott európai elfogatóparancs alapján Németországban fogták el. Átadásának

engedélyezésére kifejezetten csak ez utóbbi ügy miatt került sor. A terhelt az átadása után előzetes letartóztatásba került és utóbb a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról nem mondott le. A német igazságügyi hatóságtól az EÜtv. 30. § (2) bekezdésének g) pontja szerinti hozzájárulás nem került beszerzésére. Ezért az átadás előtt elkövetett, az átadás iránti kérelemben nem szereplő ítéletekkel kiszabott, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelésére törvénysértően került sor.

1.4. A Kaposvári Törvényszék 1/3. alatti döntését követően a Kaposvári Járásbíróság a 2014. március 12. napján kelt 6.B.801/2012/19. számú végzésével elutasította a Kaposvári Járási Ügyészség B.4806/2012/7/I. számú indítványát, amely a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés utólagos elrendelésére irányuló különleges eljárás lefolytatása érdekében a német igazságügyi hatóságtól az EÜtv. 30. § (2) bekezdése g) pontjának alkalmazásával történő utólagos hozzájárulás beszerzésére irányult.

A Kaposvári Törvényszék 2014. június 24. napján meghozott 2.Bpkf.249/2014/4. számú végzésével a járásbíróság határozatát hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a - különleges eljárás lefolytatásához, és a szabadságvesztés büntetés végrehajtásához szükséges - német igazságügyi hatóság általi hozzájárulás beszerzése iránti eljárás lefolytatására utasította. Végzésének indokolásában kifejtette, hogy az EÜtv. 30. § (2) bekezdésének g) pontja szerinti hozzájárulás - amely az elítéltet átadó igazságügyi hatóság hozzájárulását jelenti - a már korábban kibocsátott európai elfogatóparancs alapján elfogott és átadott elítélttel szembeni különleges eljárás lefolytatásának feltétele. Utalt arra, hogy a hozzájárulás megtagadása esetén nincs törvényes lehetőség különleges eljárás lefolytatására és ezzel összefüggésben a felfüggesztett szabadságvesztés utólagos végrehajtásának elrendelésére.

2.

2.1. Egy másik terhelt ellen folyamatban lévő eljárásban a terhelttel szemben a Fővárosi Törvényszék a 2012. március 2. napján meghozott és fellebbezés hiányában első fokon 2012. március 26. napján jogerőre emelkedett - 3.Bk.469/2011/11. számú végzésével a (bolgár) Rusze-i Kerületi Bíróság V. számú Büntető Kollégiumának 505. jegyzőkönyvében jóváhagyott - 2010. október 26. napján kelt és ugyanekkor jogerőre emelkedett - egyezség, mint külföldi ítélet érvényét a 2010. szeptember 27-én elkövetett embercsempészség büntette miatt kiszabott 1 év és 6 hónap - végrehajtásában 3 év és 6 hónap próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésként ismerte el. Az alapítéleti rendelkezéssel egyezően a próbaidő kezdetét 2010. október 27. napjában határozta meg.

2.2. Ezt követően a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa a 2013. április 24. napján meghozott és ugyanezen a napon első fokon jogerőre emelkedett 41(I.)Kb.35/2013/43. számú, ítéletével a terheltet folytatólagosan elkövetett pénzhamisítás büntette miatt 1 év és 6 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Elrendelte egyúttal a Fővárosi Törvényszék 3.Bk.469/2011/11. végzésével elismert, külföldi bíróság által kiszabott próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés végrehajtását.

Ebben az ügyben a Pécsi Járásbíróság a 2012. február 7-én meghozott 17.Bny.59/2013/3 számú végzésével a terhelttel szemben nemzetközi elfogatóparancsot bocsátott ki. A terhelt elfogására Olaszországban került sor. A terheltet az olasz igazságügyi hatóságok 2013. április 12. napján adták át a magyar hatóságoknak. A terhelt nem mondott le a specialitáshoz fűződő jogának gyakorlásáról.

2.3. A Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa - a 2. pont alatti [41(I.)Kb.35/2013/43. számú] jogerős ügydöntő határozat meghozatalát követően - a 2014. április 30-án kelt 41(I.)Kb.35/2013/62. számú végzésével a terheltnek a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos hatályon kívül helyezése iránt előterjesztett indítványát elutasította.

A terhelt és a katonai ügyész fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság a 2014. július 9. napján meghozott 6.Kbkf.10.022/2014/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Határozatának indokolása szerint a Fővárosi Törvényszék Katonai Tanácsa törvényesen döntött, amikor nem állapította meg a specialitás szabályának megsértését. A terheltet ugyanolyan bűncselekmény miatt ítélték el, mint amely az elfogatóparancsban is szerepelt, és amely miatt az átadása megtörtént.

A specialitás szabálya - helyes értelmezés mellett - az átadott személlyel szemben, az átadás előtt elkövetett, az átadás alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatti büntetőeljárás megindítására, elítélésre, vagy egyéb módon szabadságától való megfosztásra vonatkozik. A specialitás szabálya semmiképpen sem értelmezhető olyan módon, hogy kiterjeszthető lenne a kiadatás előtt már megtörtént jogerős elítélésre. Terheltet a bolgár bíróság az átadása előtt ítélte el jogerősen, melynek érvényét a magyar bíróság még a kiadatása előtt elismerte. A külföldi ítélet érvényének elismerése esetén az ahhoz kötődő jogkövetkezmények hatályának kezdő időpontja a külföldi ítélet jogerőre emelkedésének napja, s nem a külföldi ítélet érvényét elismerő magyar határozat jogerőre emelkedésének a napja. Ennek megfelelően, ha felfüggesztett szabadságvesztés elismerésére kerül sor, a próbaidő a büntetést kiszabó külföldi ítélet jogerőre emelkedésének napjával veszi kezdetét. Jelen ügyben a próbaidő

kezdetre 2010. október 27. napja volt. Ennek megfelelően a terhelttel szemben már a kiadatását megelőzően – és már a 2/2. alatti alapítélettel elbírált bűncselekmény elkövetését megelőzően – folyt a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje. Miután a magyar bíróság által elismert külföldi ítélet jogerős magyar elítélésnek tekintendő, semmiféle kapcsolatban nincs a specialitás szabályával.

II.

1.

A legfőbb ügyész szerint az eldöntendő elvi kérdés az, hogy amennyiben a terhelt a külföldről Magyarországra történő átadása során a specialitás szabályának alkalmazásáról nem mondott le és az átadás alapját képező bűncselekményt korábban Magyarországon vele szemben jogerősen kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának a próbaideje alatt követte el, akkor a korábbi felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése az EÜtv. 30. §-ának (1) bekezdése alapján a specialitás hatálya alá esik-e, és ezért csak a külföldi igazságügyi hatóság hozzájárulása alapján alkalmazható.

A legfőbb ügyész a Kaposvári Törvényszék A/I/1/1.3. alatti 2.Bpkf.27/2014/4. számú végzésében kifejtett álláspontot tartja helytállónak.

Az EÜtv. 30. §-ának (1) bekezdése alapján az átadott személlyel szemben az átadása előtt elkövetett, az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatt nem indítható büntetőeljárás, nem ítélt el, és egyéb módon sem fosztható meg szabadságától.

A korábban kiszabott, ám végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése a terhelt személyi szabadságától való megfosztását jelenti. Erre figyelemmel az EÜtv. 30. §-a (2) bekezdésének a-g) pontjaiban meghatározott feltételek hiányában az átadás előtt elkövetett, az átadás alapjául szolgálóhoz képest más bűncselekmény miatt kiszabott próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés végrehajtása sem rendelhető el.

A specialitás szabályának alkalmazása független attól, hogy a felfüggesztett szabadságvesztést kiszabó ítélet az elfogatóparancs kibocsátása előtt, vagy azt követően emelkedett jogerőre, illetve hogy külföldi ítélet esetén annak érvényét a magyar bíróság mikor ismerte el.

Ha a terhelt a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést kiszabó határozat alapjául szolgáló bűncselekményt az átadás előtt követte el, és a specialitás szabályának alkalmazásáról nem mondott le, az Eutv. 30. §-a (2) bekezdésének g) pontjára figyelemmel a büntetés végrehajtásának elrendelésére csak az átadó tagállam igazságügyi hatóságának hozzájárulását követően kerülhet sor.

Törvényesen döntött ezért a Kaposvári Törvényszék az A/I/1/1.3. alatti, 2.Bpkf.27/2014/4. számú végzésével, amikor a terhelttel szemben - az európai elfogatóparancs kibocsátása előtt elkövetett bűncselekmény miatt - kiszabott próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelését ilyen hozzájárulás hiányában (utóbb) hatályon kívül helyezte.

A kifejtettekre figyelemmel a legfőbb ügyész a Bszi. 32. § (1) bekezdése a) pontjának második fordulata alapján, az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében, elvi kérdésben jogegységi eljárás lefolytatását és jogegységi határozat meghozatalát tartotta szükségesnek.

2.

A legfőbb ügyész által bemutatott jogerős bírósági határozatok azt szemléltetik, hogy a jogegységi indítványban megjelölt jogkérdést a bíróságok eltérően értelmezik, ezért az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében a Bszi. 32. § (1) bekezdése a) pontjának második fordulata szerinti okból jogegységi határozat meghozatala szükséges. A Kúria ezért a jogegységi indítvány érdemi elbírálása végett a Bszi. 38. §-a szerint ülést tartott, amelyen a legfőbb ügyész képviselője a jogegységi indítványt fenntartotta. Hangsúlyozta egyúttal, hogy bár a specialitás szabályának gyakorlati alkalmazása a mindennapi jogalkalmazás során számtalan jogértelmezést igénylő kérdés vet fel, közzétett ítélkezési gyakorlata nincs. Ezért is fontos, hogy egyes alapvető kérdésekben a Kúria iránymutatást adjon.

B.

I.

A Kúria jogegységi tanácsa a legfőbb ügyész jogegységi indítványát az alábbiak szerint - részben - alaposnak találta:

1.

A nemzetközi bűnügyi együttműködés egyik kiemelkedően fontos területe a kiadatás, amely közvetlenül érinti az egyének jogait és szoros kapcsolatban áll az emberi jogok érvényesítésének biztosításával.

A kiadatás az az eljárás, amelynek eredményeként az adott állam a területén tartózkodó, bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, vagy a bűncselekmény miatt már elítélt személyt egy másik állam kérésére, annak büntetőeljárás lefolytatása vagy a büntetés végrehajtása céljából átadja.

Európában a bűnügyi együttműködés két centruma az Európa Tanács és az Európai Unió.

Az Európa Tanács keretében Párizsban, 1957. december 13-án kelt Európai Kiadatási egyezmény (lásd az európai kiadatási egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyveinek kihirdetéséről szóló 1994. évi XVIII. törvényt) a kiadatás intézményének komplex szabályozását adta a szerződő felek által közösen megállapított feltételek alapján.

Az Európa Tanács keretében az európai kiadatási egyezmény elfogadását követően végbement jelentős fejlődéssel párhuzamosan az Európai Gazdasági Közösség, majd az Európai Unió tagállamainak bűnügyi együttműködése is látványos fejlődésnek indult. Az Európai Unió tagállamai kezdettől fogva erősen törekedtek a bűnügyi együttműködés hatékonyságának a fokozására.

2.

Az Európai Unió Tanácsa 2002. június 13-án elfogadta a 2002/584/IB számú (utóbb, a 2009. február 26-án elfogadott 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított) kerethatározatát (a továbbiakban: Kerethatározat) az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról, amely 2004. január 1. napjától lépett hatályba (bár akkor még több tagállam nem fogadta el az alkalmazásához szükséges belső jogszabályt). A Kerethatározat eredményeként az egységes európai jogterület gondolata alapján a tagállamok közötti bűnügyi együttműködésben a kiadatási forma megszűnt, és azt az európai elfogatóparancson alapuló átadás váltotta fel. Az európai elfogatóparancsra vonatkozó szabályozás – az Európai Unió tagállamai közötti bűnügyi együttműködésben – minden más kiadatást szabályozó dokumentum helyébe lépett. Valamennyi nemzeti igazságügyi hatóság (végrehajtó igazságügyi hatóság) köteles arra, hogy a valamely személyre vonatkozóan egy másik uniós ország igazságügyi hatósága (kibocsátó igazságügyi hatóság) által kiállított átadási kérelmet – minimális ellenőrzéssel és szigorú határidőn belül – ismerje el és hajtsa végre. Az európai elfogatóparancs kibocsátása alapján elfogott személyt az elfogató parancsot kibocsátó uniós tagállam bíróságának kell átadni.

Hazánkban az európai elfogatóparancsra vonatkozó szabályokat első ízben az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2003. évi CXXX. törvény, napjaikban pedig az

Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (Eutv.) határozza meg.

Az Eutv. 1. §-a szerint e törvényt a büntetőügyekben az Európai Unió más tagállamával (a továbbiakban: tagállam) folytatott együttműködés, valamint az európai elfogatóparancs alapján folytatott átadási eljárás során kell alkalmazni. Ha az együttműködés nemzetközi szerződésen alapul, a törvény alkalmazásának feltétele, hogy a végrehajtó tagállam a nemzetközi szerződés kötelező hatályát elismerte.

A tagállamokkal az Eutv. alapján folytatott eljárásokban a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvényt, a Büntető Törvénykönyvről szóló törvényt (a továbbiakban Btk.) és a büntetőeljárásról szóló törvényt (a továbbiakban: Be.) az Eutv.-ben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni (Eutv. 2.§).

Az uniós országok természetesen továbbra is szabadon alkalmazhatnak kétoldalú vagy többoldalú megállapodásokat, amennyiben ezek megkönnyítik vagy tovább egyszerűsítik az átadási eljárásokat.

3.

Az európai elfogatóparancs kibocsátása

Ha a terhelttel szemben büntetőeljárást kell lefolytatni, az Európai Unió valamely tagállamában történő elfogása és átadása érdekében a bíróság - feltéve, hogy a bűncselekmény tárgyi súlya ezt indokolja - haladéktalanul európai elfogatóparancsot bocsát ki. Ha a terhelten jogerősen kiszabott szabadságvesztést kell végrehajtani, az európai elfogatóparancsot a büntetés-végrehajtási bíró bocsátja ki. A vádirat benyújtása előtt az európai elfogatóparancsot a nyomozási bíró bocsátja ki [Eutv. 25. § (1) bek.].

Az európai elfogatóparancs olyan cselekmények esetén bocsátható ki, amelyeknél a Btk. szerint a büntetési tétel felső határa legalább egyévi szabadságvesztés vagy szabadságelvonással járó intézkedés. Ha a szabadságvesztést kiszabó vagy a szabadságelvonással járó intézkedést alkalmazó határozatot már meghozták, az európai elfogatóparancs csak akkor bocsátható ki, ha a kiszabott büntetés vagy az alkalmazott intézkedés tartama legalább négy hónap [Eutv. 25. § (2) bek.].

A Kerethatározat meghatározása szerint az európai elfogatóparancs egy adott uniós országban elfogadott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik uniós országban egy adott személyt büntetőeljárás lefolytatása, illetve szabadságvesztés-büntetés vagy szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása érdekében elfogjanak és átadjanak.

Az átadás feltételéül szabható, hogy azok a cselekmények, amelyek miatt az átadást kérték, a végrehajtó uniós ország joga szerint bűncselekménynek minősüljenek (a kettős büntethetőségre vonatkozó szabály). A törvényben felsorolt bűncselekmények elkövetői azonban a cselekmény kettős büntethetőségének mérlegelése nélkül kerülnek átadásra.

Az európai elfogatóparancsnak számos információt kell tartalmaznia az érintett személy személyazonosságára, a kibocsátó igazságügyi hatóságra, a jogerős ítéletre, a bűncselekmény jellegére, a büntetésre stb. vonatkozóan.

Az európai elfogatóparancsot az EÜtv. 2. számú mellékletében szereplő tanúsítványnak megfelelően, az 1. számú melléklet figyelembevételével kell kibocsátani [EÜtv. 25. § (3) bek.].

Általános esetben a kibocsátó hatóság közvetlenül továbbítja az európai elfogatóparancsot a végrehajtó igazságügyi hatóságnak. A Kerethatározat előírja a Schengeni Információs Rendszerrel (SIS) és az Interpollal való együttműködést. Ha a végrehajtó tagállam hatósága nem ismert, a kibocsátó tagállam igénybe veheti az Európai Igazságügyi Hálózat és az Eurojust segítségét.

Minden uniós országnak biztosítania kell a parancs alkalmazásának arányosságát. Az uniós országoknak figyelembe kell tehát venniük a bűncselekmény súlyát, a büntetést, valamint a parancs végrehajtásának költségeit és előnyeit.

Ha egy keresett személyt elfognak, jogában áll megismerni az európai elfogatóparancs tartalmát.

Minden esetben a végrehajtó hatóság dönt arról, hogy az érintett személyt továbbra is fogva tartja, vagy bizonyos feltételekkel szabadon bocsátja.

4.

A specialitás elve

A kiadatási jogban már a XIX. században megszilárdult az a garanciális szabály, hogy a kiadni kért személlyel szemben a kiadást megelőzően elkövetett olyan más bűncselekményért, mint amelyre a kiadást engedélyezték, a joghatósággal rendelkező megkereső államban nem folytatható le büntetőeljárás, nem foganatosítható személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés, illetve jogerősen kiszabott büntetés végrehajtása, továbbá a terheltet harmadik államnak sem adhatják ki, illetve át.

Ezt a garanciális szabályt a Kerethatározat is átvette.

A Kerethatározat 27. cikkének (2) bekezdése értelmében az átadott személy által az átadása előtt elkövetett egyéb – az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző – bűncselekmény miatt nem indítható az átadott személy ellen büntetőeljárás, az átadott személy ilyen cselekmény miatt nem ítéltethető el, és egyéb módon sem fosztható meg szabadságától, kivéve az e cikk (1) bekezdésében említett esetet, amely szerint az átadáshoz adott hozzájárulás vélelmezhető, valamint az említett cikk (3) bekezdésében említett eseteket.

Ennek megfelelő szabályozást tartalmaz az EÜtv. is.

Miután az átadással a keresett személy fizikai értelemben kikerül a végrehajtó tagállami igazságügyi hatóság hatóköréből, a nemzetközi jog általánosan elismert elvéből, a specialitás szabályából fakadóan főszabályként biztosítani kell, hogy a felelősségre vonására csak olyan cselekmények miatt kerüljön sor, amelyekkel kapcsolatban az átadást a végrehajtó igazságügyi hatóság engedélyezte. Másként megfogalmazva, a specialitás szabálya megtiltja a megkereső államnak, hogy az átadott személlyel szemben olyan cselekmény miatt folytasson eljárást, amelyet e személy a megkeresés előterjesztése előtt követett el, és amely nem szerepelt a megkeresésben.

Az EÜtv. 30. §-ának (1) bekezdése szerint, az átadott személlyel szemben az átadása előtt elkövetett, az átadásának alapjául szolgáló bűncselekménytől különböző egyéb bűncselekmény miatt nem indítható büntetőeljárás, nem ítéltethető el, és egyéb módon sem fosztható meg szabadságától.

Az EÜtv. meghatározza egyúttal a specialitás szabálya alóli kivételeket is. Ennek megfelelően az EÜtv. 30. §-ának (1) bekezdése nem alkalmazható, ha

- a) a személy a végleges szabadon bocsátását követő negyvenöt napon belül nem hagyja el – bár erre lehetősége lett volna – Magyarország területét, vagy elhagyása után ide visszatér;
- b) a bűncselekmény szabadságvesztés vagy elzárás büntetéssel nem büntethető, vagy szabadságelvonással járó intézkedéssel nem fenyegetett;
- c) a büntetőeljárás eredményeként nem kerül sor személyi szabadságot korlátozó intézkedés alkalmazására;
- d) a személlyel szemben szabadságelvonással nem járó büntetés vagy intézkedés, különösen pénzbüntetés szabható ki, illetve alkalmazható, még akkor sem, ha a büntetés vagy intézkedés személyi szabadságának korlátozását eredményezheti;
- e) a személy beleegyezett az átadásába, és ezzel egyidejűleg lemondott a specialitás szabályának alkalmazásáról;

f) a személy az átadása után, az átadását megelőzően elkövetett meghatározott cselekmények vonatkozásában kifejezetten lemondott a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról, vagy
g) a személyt átadó tagállami igazságügyi hatóság a (4) bekezdéssel összhangban hozzájárulását adja [EUTv. 30. § (2) bek.].

Az EUTv. 30. § (2) bekezdésének f) pontja szerinti lemondás során a lemondó nyilatkozatot bíróság előtt kell megtenni, és azt jegyzőkönyvbe kell venni, amelyet mind az igazságügyi hatóság képviselőjének, mind a nyilatkozattevőnek alá kell írnia. A lemondó nyilatkozatot úgy kell megfogalmazni, hogy abból egyértelműen kitűnjön, hogy azt az érintett személy önként és az abból adódó következmények teljes tudatában tette. A személy védőt vehet igénybe [EUTv. 30. § (3) bek.].

A hozzájárulás iránti kérelmet a 25. § (3) bekezdésében hivatkozott adatok és a 25. § (4) bekezdése szerinti fordítás kíséretében kell a 26. §-ban meghatározott úton előterjeszteni a tagállami igazságügyi hatóságnak [EUTv. 30. § (4) bek.].

II.

1.

A jogegységi eljárás alapjául szolgáló ügyekben az a jogértelmezést igénylő kérdés merült fel, hogy miként vehető figyelembe a már jogerősen elbírált bűncselekmények miatt kiszabott büntetés jogkövetkezményeinek alkalmazása az átadással érintett újabb bűncselekmény miatt indított büntetőeljárásban.

A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa a legfőbb ügyész jogegységi indítványa alapján eljárva ezért mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a hazai bíróság által kibocsátott elfogatóparancs alapján az Európai Unió tagállamában elfogott, majd a magyar hatóságoknak átadott személy ellen folytatott büntetőeljárásban a vádemelést követően milyen büntetések kiszabására és általában milyen büntetőjogi következmények alkalmazására van lehetősége a bíróságnak.

1.1.

Ennek során abból indult ki, hogy nem képezi nemzetközi bűnügyi együttműködés tárgyát, hogy a megkeresésben megjelölt büntetéssel fenyegetett bűncselekmény miatt folytatott hazai eljárásban a törvényes keretek között milyen büntetés kiszabására kerülhet sor.

Nem képezi a nemzetközi bűnügyi együttműködés tárgyát, hogy amennyiben átadással lehetővé tett hazai büntetőeljárásban elbíralt bűncselekmény elkövetésére felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt vagy feltételes szabadság tartama alatt került

sor, a bíróság egyidejűleg ennek következményeit levonja-e és miként vonja le.

Hasonlóképpen nem képezi a nemzetközi bűnügyi együttműködés tárgyát, ha a korábbi elítélés folytán kizárt a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztése vagy a feltételes szabadságra bocsátás lehetősége, akkor ezt a bíróság megállapítsa.

A hazai bíróságok minden korlátozás nélkül alkalmazhatják a visszaesés különböző formáinak a Btk. szerinti jogkövetkezményeit is, mint például a felemelt büntetési tételkeretet, a súlyosabb végrehajtási fokozatot vagy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének a későbbi időpontban történő meghatározását.

1.2.

Miután az európai elfogatóparancsot az EÜtv. 2. számú mellékletében szereplő tanúsítványnak megfelelően kell kibocsátani, az elfogatóparancs kötelező tartalma is segítségül szolgál annak megítélésekor, hogy a büntetőeljárás lefolytatása céljából kezdeményezett átadás végett kibocsátott európai elfogatóparancsban fel kell-e tüntetni az előzményi elítélésre vonatkozó adatokat.

Az elfogatóparancs e) pontjában azoknak a bűncselekményeknek a leírását kell megjelölni, amelyek miatt a terhelt átadását kéri.

Az elfogatóparancs f) pontjában foglalt kérdés pedig a következőképpen került megfogalmazásra:

„Az ügyre vonatkozó egyéb lényeges körülmények (nem kötelező információk):

(Megjegyzés: ide tartozhatnak a területenkívüliséggel, az elévülés megszakadásával és a bűncselekmény egyéb következményeivel kapcsolatos megjegyzések)“.

A törvény tehát nem hagy kétséget afelől, hogy az ide tartozható információk kitöltése nem kötelező, és ehhez képest nem is követelhető meg a kibocsátó államtól. A mindennapi gyakorlatban a hazai igazságügyi hatóságok nem is szokták feltüntetni az előzményi elítélésre vonatkozó adatokat.

1.3.

A legfőbb ügyész jogegységi indítványában hivatkozott ügyekben már elbírálták azokat a bűncselekményeket, amelyek miatti jogerős elítélés bizonyos jogkövetkezményekkel járhat az átadási eljárással érintett újabb büntetőeljárásban.

A korábban jogerősen kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése, a feltételes szabadság megszüntetése vagy a visszaesés megállapítása és következményeinek

a levonása a terhelt átadásával biztosított hazai büntetőeljárásnak már kizárólag a belső jogra tartozó kérdése.

Nincs szükség az átadó külföldi igazságügyi hatóság előzetes hozzájárulására ahhoz, hogy a bíróság a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt elkövetett bűncselekmény alapján a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását elrendelje.

A felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelésére a Be. 572. § (1) bekezdésének a) pontja szerinti különleges eljárásban is sor kerülhet a külföldi igazságügyi hatóság előzetes hozzájárulásának hiányában, amennyiben erről az alapügyben eljáró bíróság a törvény kötelező előírása ellenére nem rendelkezett.

Nincs szükség az átadó külföldi igazságügyi hatóság előzetes hozzájárulására ahhoz, hogy a bíróság a terheltet a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárja valamely olyan korábbi elítélése miatt, amely a nemzetközi elfogatóparancsban nem szerepelt, illetve amelyről az átadó ország nem tudott és ehhez képest az ahhoz fűződő jogkövetkezmények alkalmazásához sem járult hozzá.

Nincs szükség az átadó külföldi igazságügyi hatóság előzetes hozzájárulására ahhoz, hogy a korábbi marasztaló ítélet jogerőre emelkedését követően elkövetett bűncselekmény miatt a feltételes szabadság tartama alatt, vagy a feltételes szabadság tartama alatt elkövetett bűncselekmény miatt kerüljön sor - végrehajtandó szabadságvesztésre - a korábbi ügyben alkalmazott feltételes szabadság megszüntetésére tekintettel.

Ezek a jogkövetkezmények nem tekinthetők a terhelt személyi szabadságától történő olyan megfosztásnak, amelyek az Eutv. 30. § (1) bekezdésének utolsó fordulata alapján a specialitás szabálya alá esnének.

A próbaidő alatt elkövetett bűncselekmény miatt történő büntetőjogi felelősségre vonás tehát - amennyiben a terhelt büntetőjogi felelősségre vonására a nemzetközi bűnügyi együttműködéssel érintett cselekmény(ek) miatt kerül sor - már kizárólag a belső jog kompetenciájába tartozik. Kizárólag a belső jog alapján kell eldönteni, hogy a terhelttel szemben milyen törvényes büntetőjogi jogi jogkövetkezmények alkalmazására kerül sor.

2.

A/I./1/1.2. pont alatti ügyben a szabadságvesztés végrehajtásának az utólagos elrendelésére nem az átadás alapjául szolgáló bűncselekmények miatt, hanem eltérő más okból került sor.

Az előző - B/II/1. - pont alatt vizsgált esetektől eltér annak a megítélése, amikor a terhelt személyi szabadságától történő megfosztására nem az átadással érintett bűncselekmény(ek) miatt indított eljárásban, hanem attól eltérő másik eljárásban kerül sor.

Helyes érveléssel mutatott rá indítványában a legfőbb ügyész arra, hogy az EÜtv. 30-a (2) bekezdésének a-g) pontjaiban meghatározott feltételek hiányában az átadás előtt elkövetett, az átadás alapjául szolgálóhoz képest más bűncselekmény miatt a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetés utólagos végrehajtása sem rendelhető el.

A korábban jogerősen kiszabott - végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett - szabadságvesztés végrehajtásának utólagos elrendelése a terhelt személyi szabadságától való megfosztását jelenti és ezért az EÜbe. 30. (1) bekezdésének utolsó fordulata szerinti, a szabadságtól egyéb módon történő megfosztásnak minősül.

A Kaposvári Törvényszék A/I/1/1.3. alatti, 2.Bpkf.27/2014/4. számú végzésével törvényesen döntött, amikor a terhelttel szemben - az európai elfogatóparancs kibocsátása előtt elkövetett bűncselekmény miatt - kiszabott próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtásának elrendelését az EÜ tv. 30. §-a (2) bekezdésének g) pontjában foglalt hozzájárulás hiányában utólag hatályon kívül helyezte.

Nem kétséges ugyanis, hogy a Kaposvári Járásbíróság a 6.B.801/2012/4. számú, illetőleg a Kaposvári Törvényszék a 2.Bkf.82/2013/2. számú végzésével a Kaposvári Városi Bíróság 6.B.607/2008/39. számú (illetőleg a Somogy Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 2.Bf.132/2010/6. számú) ítéletével jogerősen kiszabott 1 év 4 hónap - végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetés utólagos végrehajtását nem a nemzetközi bűnügyi együttműködéssel és a terhelt átadásával érintett 3 rendbeli csalás büntette, valamint sikkasztás büntette miatt rendelte el.

A korábbi jogerősen kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtása elrendelésének indoka ettől eltérően az volt, hogy a terhelt a vele szemben korábban már elrendelt pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegte, mert nem tartott kapcsolatot - az előírások szerint - rendszeresen a pártfogóval, majd ismeretlen helyre távozott. Attól kezdve egyáltalán nem tartotta a kapcsolatot a pártfogóval, lakcímét és tartózkodási helyét nem jelentette be.

Kétségtelenül eltér ettől annak a megítélése, ha a terhelttel szemben az ügyész vádat emel azok miatt a bűncselekmények miatt, amelyek alapján a nemzetközi bűnügyi együttműködés keretében az

átadása megtörtént. E bűncselekmények (3 rendbeli csalás, valamint sikkasztás) elkövetésére az A/I./1. alatti ítélet jogerőre emelkedése után (azaz 2010. április 13. napját követően) a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt került sor. Ha tehát a A/I/1. alatti terhelttel szemben az ügyész a felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt elkövetett 3 rendbeli csalás, valamint sikkasztás miatt vádat emel, akkor nincs jogi akadálya annak, hogy a bíróság, szabadságvesztés mellett a korábban jogerősen kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejét is megszüntesse.

Márpedig pontosan ez történt a A/I/2. alatti ügyben. Ott mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság helyes érveléssel mutatott rá erre a A/I/2/2.3. szám alatt részletezett végzésében.

III.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria Büntető Jogegységi Tanácsa az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében a Bszi. 32. § (1) bekezdése a) pontjának második fordulata szerinti okból a jogegységi indítványnak - részben - helyt adott és a rendelkező rész szerint határozott.

A jogegységi tanács a határozatát a Bszi. 42. § (1) bekezdésére figyelemmel a Magyar Közlönyben, a központi honlapon és a Kúria honlapján közzéteszi.

Budapest, 2015. szeptember 28. napján

Dr. Székely Ákos sk.
a jogegységi tanács elnöke

Dr. Molnár Gábor Miklós sk.
előadó bíró

Dr. Csák Zsolt sk.
bíró

Dr. Krecsik Eldoróda sk.
bíró

Dr. Varga Zoltán sk.
bíró

a jogegységi tanács tagjai

A kiadmány hitelével:

Pécsi Orsolya
bíróági ügyintéző